

Рачун за сектор еколошких добара и услуга, 2017.

Сектор еколошких добара и услуга (скраћено ЕГСС) део је економије који се састоји од хетерогеног скупа произвођача робе и услуга чији је циљ заштита животне средине и управљање природним ресурсима.

Произведени еколошки производи или пружене услуге заштите животне средине имају за циљ: спречавање или минимизирање загађења, деградације или исцрпљивања природних ресурса; поправљање нанете штете; смањење, уклањање, третман и управљање загађењем, деградацијом и исцрпљивањем природних ресурса; као и обављање других активности попут мерења и праћења, контроле, истраживања и развоја, образовања, обуке, информација и комуникације у вези са заштитом животне средине или управљањем ресурсима.

Рачун за сектор еколошких добара и услуга пружа податке о запослености, додатој вредности, производњи (аутпут) и извозу.

Укупан број запослених у Сектору еколошких добара и услуга у 2017. години износио је 52 065, изражен еквивалентом пуне запослености, бруто додатна вредност процењена је на 19 263 мил. РСД, производња на 96 550 мил. РСД а извоз на 22 929 мил. РСД.

Сектор еколошких добара и услуга бележи раст запослености у 2017. у односу на 2016. годину за 10,1%, као и пораст бруто додатне вредности за 2,7%, производње за 16,6% и извоза за 38,4%.

Удео бруто додатне вредности из сектора еколошких добара и услуга у укупној додатој вредности за Републику Србију износи 0,5%.

Табела 1. Запосленост, бруто додатна вредност, производња и извоз у сектору еколошких добара и услуга

	2015	2016	2017
Запосленост (еквивалент пуне запослености – ФТЕ)	51067	47305	52065
Бруто додатна вредност , мил. РСД	18623	18751	19263
Производња – аутпут , мил. РСД	76021	82810	96550
Извоз , мил. РСД	14363	16562	22929

Све четири варијабле у Сектору еколошких добара и услуга могу бити приказане одвојено према Активностима заштите животне средине и Активностима управљања ресурсима.

Активности заштите животне средине (у даљем тексту: ЦЕПА) имају за циљ превенцију, смањење и елиминацију загађења и било какве друге деградације животне средине. Оне обухватају све мере које се предузимају како би се деградирано окружење вратило у одговарајуће стање.

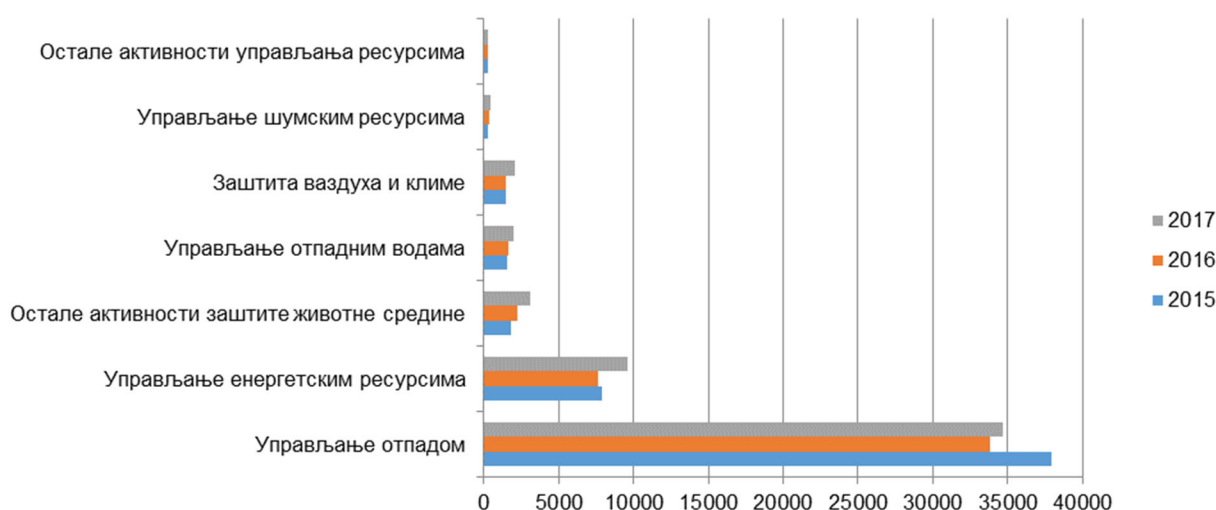
Активности управљања ресурсима (у даљем тексту: ЦРеМА) имају за циљ заштиту залиха природних ресурса од исцрпљивања.

Табела 2. Запосленост, бруто додата вредност, производња и извоз у сектору еколошких добара и услуга према доменима заштите животне средине (ЦЕПА и ЦРеМА)

	2015	2016	2017
Активности заштите животне средине (ЦЕПА)			
Запосленост (еквивалент пуне запослености – ФТЕ)	42733	39096	41801
Бруто додата вредност, мил. РСД	18387	18474	18954
Производња – аутопут, мил. РСД	64439	70382	79173
Извоз, мил. РСД	11897	13170	19163
Активности управљања ресурсима (ЦРеМА)			
Запосленост (еквивалент пуне запослености – ФТЕ)	8334	8209	10264
Бруто додата вредност, мил. РСД	236	277	309
Производња – аутопут, мил. РСД	11581	12428	17377
Извоз, мил. РСД	2466	3392	3766

Укупан број запослених, изражен еквивалентом пуне запослености у сектору еколошких добара и услуга, процењен је на 52 065, од чега се 41 801 запослени бавио активностима у вези са заштитом животне средине, а 10 264 запослених активностима управљања ресурсима.

Граф. 1. Запосленост у сектору еколошких добара и услуга према доменима заштите животне средине (ЦЕПА и ЦРеМА)

Графикон за запосленост приказује поделу за три активности заштите животне средине (Управљање отпадним водама, Управљање отпадом и Заштита ваздуха и климе) и две активности управљања ресурсима (Управљање енергетским ресурсима и Управљање шумским ресурсима) према активностима заштите животне средине и активностима управљања ресурсима.

Највећи допринос запошљавања у животној средини је у домену Управљања отпадом, који након пада у 2016. бележи раст у 2017. години од 2,6%.

Други највећи допринос запошљавању у животној средини је у домену управљања енергетским ресурсима, с тим да се број радних места повећао са 7 648 у 2016. години на 9 627 у 2017. години, изражен еквивалентом пуне запослености. Стварање радних места у управљању енергетским ресурсима углавном се односи на производњу енергије из обновљивих извора (као што су ветро и соларна енергија), производњу одговарајуће опреме и мере за уштеду топлоте и енергије.

Републички завод за статистику од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

Методолошка објашњења

Рачун сектора еколошких добара и услуга (скраћено ЕГСС) представља један од шест модула европских економских рачуна животне средине према Уредби (ЕУ) бр. 691/2011. Обим сектора еколошких добара и услуга (обухваћени активностима и производима) дефинисан је Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 2015/2174 о индикативном списку за сектор еколошких добара и услуга.

Извори података који се користе за израду процена укључују: националне рачуне, статистику о трошковима за заштиту животне средине, структурну статистику предузећа, статистику индустријских производа, статистику радне снаге, статистику међународне трговине, пољопривредну статистику и енергетску статистику. Методе обрачуна су документоване у Приручнику за ЕГСС и Практичном водичу за ЕГСС Евростата.

ЕГСС променљиве

Запосленост се мери у еквивалентима пуне запослености. Еквивалент пуне запослености (ФТЕ) је мерна јединица запослених лица која омогућава упоредивост запослених, иако раде различит број сати у радној недељи/години. Запослени који ради пуно радно време мери се као један (1) еквивалент пуне запослености или скраћено ФТЕ = 1. Запослени који не ради пуно радно време добија пропорционалну вредност у односу на сате у којима је радио.

Производња (аутпут) је укупна вредност робе или услуга која је произведена за употребу изван производне јединице, за властиту крајњу употребу или за залихе на крају извештајног периода.

Бруто додата вредност представља допринос производње еколошких производа и услуга БДП-у.

ЕГСС домени

Рачун сектора еколошких добара и услуга садржи две широке групе активности и производа:

- заштита животне средине – активности чија је сврха спречавање, смањење и уклањање загађења и било које друге деградације животне средине;
- управљање ресурсима – активности чија је сврха очување и одржавање природних ресурса, чиме се штити од исцрпљивања.

Постоје специјализоване класификације за активности заштите животне средине (ЦЕПА) и активности управљања ресурсима (ЦРеМА). Подаци ЕГСС-а се прикупљају и извештава се коришћењем следеће поделе:

ЦЕПА 1 - заштита спољног ваздуха и климе, од којих:

ЦЕПА 1.1.2 и 1.2.2 - заштита климе и озонског омотача

ЦЕПА 2 - управљање отпадним водама

ЦЕПА 3 - управљање отпадом

ЦЕПА 4 - заштита и санација тла, подземних и површинских вода

ЦЕПА 5 - смањење буке и вибрација

ЦЕПА 6 - заштита биолошке разноликости и пејзажа

ЦЕПА 7 - заштита од зрачења

ЦЕПА 8 - истраживање и развој животне средине

ЦЕПА 9 - остале активности заштите животне средине

ЦРеМА 10 - управљање водом

ЦРеМА 11 - управљање шумским ресурсима, од којих:

ЦРеМА 11.А - управљање шумским површинама

ЦРеМА 11.Б - минимизирање уноса шумских ресурса

ЦРеМА 12 - управљање дивљом флором и фауном

ЦРеМА 13 - управљање енергетским ресурсима

ЦРеМА 13А - производња енергије из обновљивих извора

ЦРеМА 13Б - уштеда топлоте / енергије и управљање

ЦРеМА 13Ц - минимизација употребе фосилне енергије као сировина

ЦРеМА 14 - управљање минералима

ЦРеМА 15 - истраживачке и развојне активности за управљање ресурсима

ЦРеМА 16 - остале активности управљања ресурсима

Контакт: dusanka.dostanic@stat.gov.rs ; neda.cukavac@stat.gov.rs • тел.: 011 3087-001

Издаје и штампа: Републички завод за статистику, 11 050 Београд, Милана Ракића 5

Телефон: 011 2412-922 (централа) • Телефакс: 011 2411-260 • www.stat.gov.rs

Одговара: др Миладин Ковачевић, директор

Тираж: 20 • Периодика излажења: годишња